

Medaljer: En verdikamp

Norge deler ut medaljer til de fleste, også til Jan Teigen, som nylig fikk St. Olav. Medlemmene av den kommunistiske "Osvald-gjengen" under krigen bør også få krigskorset, mener SV. Så hvorfor kan ikke Afghanistan-soldatene få medaljer?

TEKST: DAG TANG OLSEN

Personlig mot i krig er blitt litt vanskelig. Det er gått litt av moten. Krigshelter – det er Gunnar Sønsteby og Max Manus – sivilister som trakk i uniform da landet var hærtatt og som utførte oppdrag mot en felles fiende, og som trakk i sivil etter krigen. Profesjonelle soldater i Afghanistan som utfører bragder på, unnskyld "slagmarken", er litt vanskeligere å hedre – også for Forsvaret selv.

2. mai ble 9 av totalt 16 norske soldater som deltok i en patrulje såret under et oppdrag i Afghanistan, i en kamp over flere timer som representerer det mest dramatiske norske soldater har opplevd siden andre verdenskrig. Fire IVECO panserbiler og fire ATV deltok. (seks-hjulsterreng motorsykkel). Det var strid på 10 meters avstand hvor soldatene måtte bruke sine pistoler. Da undersøkelleskommisjonen la fram sin rapport 18. mai la generalløytnant Brovold vekt på den profesjonelle evakuering av de sårede. (NTB) På Forsvarets egne hjemmesider heter det videre: "Roser FLO-støtte".

Her får Forsvarets logistikkavdeling honnør for at panserbilene som ble sterkt skadet sto klar tre uker senere, takket være god innsats fra mekanikerne. De får altså ros for sin innsats, men hva med soldatferdighetene?

Under overskriften "Erfaringsrapporten klar" finner man på det høydramatiske vedlegget følgende nøkterne beskrivelse: "ATVer blir beskyttet. Flere personer blir skadet, og det blir besluttet å forlate ATVene for å få alt personell inn i de pansrede kjøretøylene (IVECO). Flere av bilene er skadet, og den ene har stanset på grunn av treff. Denne ene bilen må derfor slepes med et stag. Staget faller av, og under sterk beskytning må en person ut av bilen for å feste det igjen."

Fakta: Krigskorset

Norges høyeste militære dekorasjon. Den ble i fjor tildelt kaptein Eiliv Austlid post mortem for hans innsats i 1940. Gunnar Sønsteby er tildelt krigskorset tre ganger. Krigskorset deles ut av Kongen i statsråd for personlig tapperhet eller for ledelse av troppeavdeling i strid.

Så kan man spørre: Snakker vi her om personlig mot? Eller hva er dette?

Etterlatt materiell

I Aftenposten ble kampen vinklet mot de våpnene soldatene tapte på følgende måte: "Konsekvensene av at norske soldater har mistet kraftige våpen og avansert optikkutstyr til opprørerne i Afghanistan kan bli alvorlig for soldatene selv". Norske soldater kan bli møtt av egne våpen". Det virker som om utstyret ble somlet bort.

I rapporten heter det: "4 ATV er etterlatt... Etterspør bruk av flystøtte for å destruere ATV grunnet etterlatt kritisk materiell. Mange personer (sivile red. merknad) omgir ATVene, og de kan derfor ikke destrueres fra fly."

Altså man tar hensyn til sivilbefolkningen, ikke uviktig det heller i en krig.

Dette er jo ikke bare journalistenes feil, så hvor langt har forsvaret gått til at disse detaljene ble kjent for offentligheten?

Kontrollerte skudd

De 16 soldatene som deltok på patruljen var kystjegere. Dette var samme avdeling som forsvarte leiren i Meymaneh da den ble angrepet av flere tusen rasende demonstranter i 2006. Det ble både skutt med automatvåpen og kastet håndgranater, så demonstranter er en mild betegnelse. En av de norske soldatene fikk et skudd gjennom hjelmen og fem andre nordmenn ble skadet av kuler og granatsplinter. Norske aviser var mest opptatt av om nordmennene drepte noen. De norske soldatene skjøt disiplinert enkeltskudd, på ordre – ikke automat. De skjøt i første rekke mot bakken eller mot bena. Mindre disiplinerte soldater kunne i en blanding av panikk og aggresjon svart med heftig ild. Det skjedde ikke. Bare fire afghanere ble drept. Derfor kan Norge fremdeles operere i Meymaneh. Så dette var godt soldatarbeid.

Lederen av den norske styrken ble av forsvarssjef Sverre Diesen innstilt til krigskorset. Det er fire år siden denne hendelsen og noen medalje er ennå ikke overlevert.

Regjeringspolitikk

Medaljer er en tydelig anerkjennelse fra samfunnet for vel utført arbeid. Og dette er langt fra en upolitisk handling som man overlater til en byråkratisk komité, hvis noen skulle tro det. Dette er politikk. Regjeringspolitikk!!!

Det er for eksempel noe undervisningsminister Kristin Halvorsen har en mening om. I juni i fjor da Krigskorset ble åpnet for tildeling på ny, fremholdt Kristin Halvorsen overfor Klassekampen at "beslutningen var resultatet av forhandlinger i regjeringen, der SV aksepterte å hedre norske Afghanistan-veteraner mot at også kommunistiske motstandsfolk fra krigen endelig skulle få anerkjennelse".

Nestleder i SV Bård Vegar Solhjell tok

Sangeren Jan Teigen har fått St. Olav.

Asbjørn Sunde. Om Osvald-gjengen bør få krigskorset, vurderes nå.

Soldatene i Afghanistan har ikke fått noe krigskors. Det er til vurdering.

opp saken i mars og understreker overfor Klassekampen at de kommunistiske motstandsmennene under krigen må vurderes for krigskorset (Klassekampen 22 Mars). Vi kan bare fastslå: Dette er politikk, og medaljer sender viktige signaler. Så viktig at det behandles på regjeringsnivå.

SVs rolle

Så hva har SV fått ut av denne drakampen. Jo, de ønsker anerkjennelse av kommunistenes innsats, en organisasjon ledet fra Moskva og som i tillegg la opp til

en politikk som regjeringen i London mente ville føre til represalier, man var betenkt. Selv om Osvald-gjengen også utførte oppdrag for Hjemmefronten, har SV med dette tatt et langt skritt bort fra sin pasifistiske fortid og omfavnet hard militær motstand. Spørsmålet blir: Er det den politiske rammen rundt dette man ønsker å hedre eller den personlige innsatsen?

Dermed er vi tilbake til Afghanistan. Kan man gi medalje for personlig innsats i en krig man er imot?

Som soldat har man en jobb som i

ytterste konsekvens medfører at man må drepe andre mennesker og man kan selv bli drept. Det stiller selvsagt disse personene også overfor særegne krav. Men krav og rettmessig kritikk må også gå hånd i hånd med anerkjennelse. Hvis ikke kan forsvaret isolere seg fra samfunnet og innta en holdning: De forstår oss allikevel ikke.

For ikke lenge siden fikk sangeren Jan Teigen St. Olav. En heder.

Derfor bør Afghanistan-soldatene også få sitt krigskors. ■

5,56mm Kortholdspatron

- Effektiv skytetrening på kortere hold

sandbeck.no

SECURING THE FUTURE

Nammo Bakelittfabrikken AS har utviklet en ny kortholdspatron for bruk i Forsvarets nye håndvåpen HK416.

Nammo
www.nammo.com